

Merak Ettikleriniz

Mesut Erol [merak.ettikleriniz@tubitak.gov.tr

Hayvanlarda Aksan Farklılıkları Var mı?

Yarasalar ve deniz memelileri gibi karmaşık sesler çıkarabilme becerisine sahip canlılar arasında lehçe (diyalakt) farklılıkları oldukça yaygındır. Bu canlıların ortak özelliği, dil gelişiminin yapı taşlarını oluşturan, duydukları sesleri kopyalama ve doğaçlama yeteneğine sahip olmaları.

Sesin suda havaya göre yaklaşık dört kat hızlı yayılması ve diğer duyuların su ortamında daha az etkin olması sebebiyle deniz memelilerinde ses ile iletişim kara memelilerine kıyasla oldukça gelişmiştir. Örneğin, ispermeçet balinalarının her biri “codas” adı verilen tıklama sesi dizilerini farklı şekilde telaffuz ederek bireysel aksanlarını oluşturur. Bununla birlikte, okyanusun farklı bölümlerinde yaşayan balina grupları arasında codas ses dizinleri farklılaşarak bölgesel lehçelere dönüşebiliyor.

Suda yaşayan canlılar arasında, deniz memelilerine ek olarak bazı balık türlerinde de aksan farklılıkları görülebiliyor. Örneğin, hava keselerini titreştirerek ses çıkarabilen morina balıkları oldukça geniş bir ses dağarcığına sahip. Güncel çalışmalar Amerikalı morinaların daha derin ve kısa vuruşlu seslerle iletişim kurduğunu, Avrupalı morinaların ise tiz ve uzun hırıltamaları tercih ettiğini ortaya çıkardı.

Ağırlıklı olarak Afrika’da ve Orta Doğu’nun bir bölümünde yaşayan yaban faresi (daman) kolonileri arasında, mesafe arttıkça söyledikleri şarkıların nota dizimlerinin çeşitlilik gösterdiği biliniyor.

Ayrıca ötücü kuşlar, köpekler ve inekler de yaşadıkları coğrafyaya göre farklı lehçelere sahip oldukları anlaşılan hayvanlar arasında.

Kaynaklar

wired.com/2012/04/hyrax-song-complexity
marinesciencetoday.com/2016/05/13/do-animals-have-accent
wired.co.uk/article/listening-to-regional-accent-of-cod